

Bom haj Bóh!

Cíklo 13.
3. čápril.

Pětník 2.
1892.

Szerbske njedželske īopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Ssmolerjez knihicísciečni w Budyschinje a šu tam doštač ſa ſchtwórtlétne pſchedpłatu 40 np.

Judica.

Hebrejskich 9, 12: „Khryſtuš je ſam pſches ſwoju frej junu do teho ſwjateho nuts ſchoł a wěczne wumogenje namakał.

Wumogenje — to je ſtonanje ſ hľubiny, kotrež pſches zýle člowjeftwo dže. Pſched wrotami ſlubjeneho paradiſa Habelowu wopor ſ njebeſam horje ſapa jako horza modlitwa wo wumogenje ſ hrécha, a pſchi Habelowym rowje, prénim člowjekowym rowje, plakaze wocži prénich ſtarſich horje hladaju poľne ſtyſknosće po wumogenju ſe ſmijercze. A hiſhcze njeje pſchi tawſyntach a ſažo tawſyntach wopor niſchežow w pôhanſtwje a pſchi millionach nopowiſchežow w člowjeftwo to wołanje po wumogenju wocžichnylo a ſ hľubokosće člowiskeje wutroby ſo pſhezo ſažo wudobýwa tamne zlonikowe ſłowo: „Božo, budž mi hréſchnikej hnadny!” a te japoschtoſke ſłowo: „Schtó budže mje wumóz wot čéla tuteje ſmijercze!” Haj, ſamo wonkach pſches Božu ſtwórbu čehnije, kaž ſw. Pawoł praji, ſdychowanje a ſtonanje po dnju wumogenja, a ſchtóž ma wocžinjene wuchó, tón ſroshmi w naſymſkim ſwjadnjenju a w ſymſkim wumrjeczu neschto wo ſtyſkanju a žedzenju wſchech ſtworjenjow po kraſnej frejoci Božich džeczi.

Schtóž w ſtwórbje jenož njeſtvedomne ſtonanje je, to je w kſchescijanu ſwědomna modlitwa. Sswjath Wótczenasch ſo ſkoneči ſ tej próſtwu: „Wumóz naž wot teho ſleho”. Ale prjedy tuteje próſtwy ſteji ta ſchesta próſtwa: „Wumóz naž w bědzenju ſe ſpytowanjom.” A prjedy tuteje próſtwy ſteji ta pjata. „Wumóz naž wot naſchei wiňy.” Dow je ta najhlubſha hľubina, ſ kotrejež

je nam wumogenje trjeba. Wſchech horjow najwjetſche je wina. Dyrbiſi nam pomhane byč, dha dyrbi ſo nam jow pomhacž. Bomhaſi ſo nam paſ jow w naſnusťkowniſchim, dha je nam na wěczne pomhane, tež hdýž dyrbimy tudy w čažku ſe ſpytowanjom wojovacž a vjele ſleho czeſpicž.

Ja poſběham ſwojej wocži ſ tým horam, ſ wotkal mi pomož pſchiúdž. Kaž rěka hora wumogenja a hdže je město mojeho měra? To je hora Golgatha — tam je woporný woltar teho kſchiza ſ Jeſuſowej krwu, kotrež lepje rěči dyžli Habelowa frej a tam leži wotewrjený row, pſchi kotreymž jandželjo wachu džerža a wucžomníz ſebi ſwoje ſylly tréja, prěni wotewrjený row w ſahrodže jako napscheczne ſnamjo prěnjeho člowjekoweho rowa na ſaklatej roli poľnej wostow a černjow. Halleluja: Khryſtuš je wěczne wumogenje namakał!

O hľubokosć, kž wſchitke ſlōscze
Pſches Khryſta ſmijercz je pôzriela;
Ja poſtaju ſo do ſmilnoſcze,
Dha mje tu ničzo njetama.
Ja ſpuschežam ſo na Khryſtuša,
O luta ſmilna dobrota!

W Straſburku na naſepjach,

abo

Bóh ma ſpoči dobre, člowjek husto dživne myſle.

Na ſerbſki wot A. Skr.

Ja wuhladach, kaž ludžo po brjosy tam a ſem ſe ſwězami běhaja a haneja, a ſlyſchach husto někoho wołacž: „Kedžbujcze

šwěru, hólgę, ſo mi jeho doſkahnjecže, hdyž wón na fraj
wufupi!" Cži, fiž tam takle w ſkóku hanjachu, žani druſy nje-
běchu, hacž nowi refrucži, fajfichž běchu ſebi ſažo ſ Němzow
pschiwiedli, a fiž dyrbjachu runje tónle džení ſem pschińcž. —
Duž ſebi njeſwěřiḥ won na brjóh ſtupicž, hacž runje běch płowajo
wſchu ſwoju móž wotbył. Ale nětkle běchu woni ſe ſwojim
čzołmom ſkoro cžiscže bližę pschi mni, ja jich ſkyschach, ſak ſe
ſwojimi wjeſlemi wodu plazachu, — duž dyrbjach na tamny brjóh
wulſcž.

Ale lědy běch ſo tamyh tjerbow ſapschimný, tiž pſchi ſamym brjofy ſteja a čzých ſo ſa nje džeržo horje ſežahnyč, padže něchtó na mnje, popadže mje a raſny mje deſe na ſemju, a wo tým, ſo ſo jedyn ſ druhim pſchepſchimachmoj, ſawoła něchtó zuſy: „Džerž jeho, wojerko, pſchimú ſebi joh' twjerdže kaž ſornika hońtwjerjowý poſ. Jeſi pak mi jeho puſchczíſh, ſmějefch mje ſa čerta!“ Tamón bě ſylniſhi, hacž ja. Ta drje ſo jemu wobrach, kaž człowjet, tiž ſo ſe ſamej ſmijercžu bědži, ale wón mje ſ rukomaj džeržesche, doniž tu cži druſy wſchitzu njebečhu, tiž mi po tým wſchě moje ſtawu ſeſpinachu. Nětkle hafle cži druſy wſchitzu ſe ſwězu pſchińdžechu. Taſo pak na teho pohladač, tiž bě mje ſajaſ a mje twjerdže džeržesche, pósnač jeho dužu. — Božo Řenježe, fajfe tu ty tola džiwu dokonjeſh, — tónle człowjet bě Handrij, tiž bě do wojaſow ſchoſ a ſ nimi ſem pſchiſchoſ. Luba Lejna, njecžiń ſebi ſe wſchém tým žanu žel, — wón to njeje wjedžiſ, — wſcho wſchaf je dýrbjaſo na mnje tajfe pſchińcž, fajfež na mnje pſchińdže.

„Handrijo, luby Handrijo!” ja sawołuch, „kdy to ty ſtam?”
— Nětkle hafle mje wón ſtam tež pósna, padže mi woſtoſo ſchije
a płaſtaſche ſo mnu, a wſchém druhim bě ſ nim ſobu žel, jaſo
ſklýſchachu, ſo je Handrij mój najlepſchi pſchecžel, a ſo bě ſo
moje dla a mi ſ luboſcži do wojaſow podał. Ale ſchto móžesche
mi nětkle wſcho tole pomhacž?

Woni mje na czołm łađichu, dowiedźechu mje t tamymaj
drugimaj sajatymaj, fiż wo jstwje poła wojałow jatej łađischtaj,
a dowiedźechu naż wschęch tlıoch do města naſchemu wyschischemu
do domu. Tón pač tam na naż wschęch tſjóch żałobnje ſažafrowa
a ſahrima, da naż wschęch ſesamfacz, so tam wſchitzu tſjo ſeſpinani
na ſemi ležachmij a įawoła: „Waž ſczerbow dyrbja wſchęch ſa-
tſelicz, faž ſkażene pħy!”

Budžiſche tónle wýſchſchi ſo mnú prěni tajſi hrubý njeſatħadžał, budžiſche ſe wſchém tač daločo njepríjimčlo. Čžlowjek je a woſtanje čžlowjek. Někotryžkuliž móže tu drje ſumjercž wumrjecž, tajtuž poř, ale žiwh bheč, fajfiž je poř žiwh, to nichtó njeſamóže, — Bóh pač čžył naſchemu wýſchſchemu wſcho wodacž, faž ſym jemu ja ſam tež wſcho wodał.

Rano w dżeszączych hodżinach tam wschón nasch regiment shromadzeny stejescze, my tsjo paf buchmy psched njón stajeni. Duž někotsi naschi towařschojo na naš sawołachu: „Wuproſčęże ſebi wodacze.” — Tamaj dwaj mojej ſobujatej kžeschtaj. Wonej wobaj pshecžiwo mi ſwědczeſchtaj: „Tón je naju naręczał ſobu ſ nim czechnycz. Budžisze tón poſa naju njebył, budžisze namajnihdy do myſłów njepſchischiło, ſebi na żane czechnjenje pomylſlicz Bórſy ſmój ſo (wonej wuprajischtaj) ſwojego czechnjenja fałoj, a ſmój ſo, jaſo na naš wołachu, na měſcze wróczisko, hacž runje budžichmoj ſ naju czołmom móhloj lóhzy czechnycz. Duž waſ proſhymy, ſo chžyli namaj wodacž a naju ſahodnje poſhostacž.”

Na to šo kommandanta fe mni wobroczi a praji: „Schto mi ty na wſcho tole prajisch?“ — Duž jemu ja wotmolskich: „Niz wjele, knježe. Wojerſkeho žiwjenja běch do ſyteje woſe ſyty, boſoſcž mějach žaſtſtu wulku, ſo ju wjazh wutracž njemóžach. Duž horka ſtejo wuſkyschach, kajki ſebi na tamnej ſtronje rěfi paſthyřſki hólcžik rjany khěrluſch ſaspěwa, pódla ſo doma na naſchu wjessku dopomnich, a na tu wulku rjanu, ſelenu ſipu pſchede wſu, a na to, kajke bě bylo doma poſta naš wſcho wjele hinaſche, hacž jowle, — na to ſytm czechnyk. Schto ſměje wojaſ docžatacž, kij je ſ dobréj woſu ſe ſwojeho wójſka czechnyk, ie mi ſ wójnſkých artiflow ſnate. Duž nětk w Božím mjenje ſo mnú cžińče, ſchtož wam ſakon pſchifaže. Husto ſytm ſam na ſo poſluchaſ, ale ſe wſchém tajfim cžinjenjom ſlě wujěk. Nětkle pak chzu měcz Boha ſedžbu a na njoh' poſluchač a ſebi prajicž: „Porucž temu knjeſej ſwoje pucže!“ Wobſforžicž nikoho njemóžu a njeſměm, kaj být mje něchtó druhí ſawjedž, pſchetoz ſchto ſo mi ſa wojaſa ſluſcha, ſytm derje wjedžit, ale njeſtym ſa tym cžinič, dýrbjaſ pak toſa komu žanu winu dacž, dýrbju ju tamemu paſthyřſkemu hólcžkej dacž, kij bě ſebi tamu ſtronu rěfi ſwój rjany ſpěvček ſaspěwaſ

Haj tónle jeho spěwczě je mi nacžiníš, so dýrbjach wotšal cžefnycž.
Gechzecžeši mi pak žanu miloscž wopofasacz, chžyl ſebi, knježe, ja
wot waſt tole troje wuproſyč: Prěnje, so ſměk mje mój Handrij
wot nět' wophtacz tak husto, hacž ſo jemu ſechzylko; druhe, so
chžyli mi hacž do mojeje ſmijercze tak wjeſe ſhwile dacž, so móhſ
mojeho nana hischcze junu wohladacz; ja chžyl jeho radh proſyč,
hacž njechaſ ſem ſe mni pſchiúčž, so móhſ jemu wſchu moju ſloſcž
wotproſyč; tſecže, so móhſ jaſo wojaſ wumrjecž, ſatſelenſ
ſ pósverom a ſ woſojanej fulku, a ieli móžno, so chžyli mi po
tym tu cžescž wopofasacz a moje cželo dacž na pohrjebniſhczu do
rowa poſožicž. Dolubicze a pſchiwdacze mi wſho tole, chzu bycž
wam ſ wutrobu ſa wſho tole džakomny.

„Wot nět' hacž do mojeje ſmijercže pařeňku ſebi pytacž ſ Bohom
měr ſcžinicž a ſo wo dnjo a w noz̄ ſ njemu woſacž, ſo chyť
ſo, kajfiž mam wſchěm, tajfi tež mi ſmiſný wopofaſacž.“

(Bofracjowanje.)

Stať môžesť do prědka všichnič!

Ge Spurgeonového spisů

Wulfe potajnſtwo, ſak do předka pſchińdžesč, rěfa: piſnje
džěſacž. Pót woblicža je jenicžka wěz, ſ fotrejež móžesč ſkote
cžinicž. Komuž ſo ptacžich jejow čhe, dýrbi na ſchtom ſaſeſcž.
S wuhornjenymi rukawami pſchińdžesč ſ dobrę hukni, a ſchtóž
ſo njehańbuje, w ſchórzuchu khoodžicž, tak daloko pſchinjeſe, ſo
móže bjes njeho khoodžicž. Piſnoſcž je macž ſboža.

Wěrcze mi, do předka čłowjet jenož pschiidže krocžel po
krocželi, njemyslceže ſebi, ſo ſo na jene dobo wobohacžicže. S tym
ſo čzech pschezo wjazh měcž a dobycž, hromada ſkota njepſchibjera.
Pomaſku, ale po wěstym pucžu je lěpje, hacž thětsje, ale po nje-
wěstym. Wschědne, wobſtajne džělo čłowjeka bohacžisheho czini,
hacž wobohaczenje psches něfajku ſpekulaziſu. Hdyž ſo jedyn
ſamjeń na druhí kladže, ſo khěža natvari. Majprjedy pěſči hicž
a potom ſo woſycž. Czim bóle khwataſch, ſo wobohacžicž, cžim
pomaſcho ſ temu pschiidžech. Schtój ſo pschekhwata, móže psches
ſwojej noſy padnycž.

Pscheftwo ſapocžecj bjes pjenjeſ, derje nijeje. So próſdnymí ſakamí wifowacj, je czežko. Hněſdo dyrbiſch měcž, pſchetož fotofche tam ſtwoje jeja ſnjeſkeja, hdzej hido druhe ſu. So wě, ſo dyrbiſch mot teje muſi pjez, fotruž maſch; hdvž paſ je měch próſdny, derje na tym cžiniſch, ſo ſo ſa pjeſarja njewubawach. Woftait radſho něſchtto dleje ſi pomoznikom poſla ſtwojeho miſchtra, mój młodý pſchecželo, doniž ſebi njeſby něſchtto toſer naſutował; ſapocžn lětacž, hdvž ſu tebi pjeſera narostle, ſpytaſch=li paſ pſchepahe, budžeſch ſo młodemu rapafej runacž, tiž ſebi ſchiju ſſemi, doſelž chžyſche lětacž, priedy hacž mějeſche ſſchidla naroscžene. Wifowacj bjes pjenjeſ rěka thěže twaricž bjes ſamjenjoſ, ſwěcžku paſicž bjes ſuſjoſka; to drje cžlowjet ſpyta na to abo druhe mudre waſchnje, ale ſónz ie, ſo wſchitko do hromadhy padnje.

Hdyž by s małka zapoczął, niespytaj przedy s wulka, doniz
niewesk, so mózesk tak woprawdze wjazd saßluzic. Też brótki
bu chleb. Hubieny kón je lepski hacż próśdna hródż; poł chleba
męcż je lepje hacż żaneho męcż. Mało móblów je lepje hacż
próśdna kheja. Schtóż w naskich hubienych cząszach hiszczę
tamień ma, na fotrymž móże śedżecż a swój chleb jescż, derje
czini, so sa drugim wofołom njechlada. Wopomín, so je wiele ludzi
w małych chlamach jara wulfeje saßluzby měko. Małe chlamy
s dobrzej saßluzbu bu lepsche, hacż wulfe, hdżeż dyrbisck pschißadżecż;
mały woheń, pschi fotrymž mózesk bo wohrjewacż, je lepski, hacż
wulki, pschi fotrymž mózesk bo wopalicż. S małeje rótki mózesk
wiele wody dostacż, jeno so khana pschezo spodn steji, so woda
nim o njebeżi.

Cžiń tak mało pscheměnjenja kaž móžno; schtomž, fotrež ſo
husto pschedeſadžeja, mało plodow njeſu. Hdyž maſch na jenym
blaſku wobcežnoſcžow, jich na druhim tež ſmějesch. Wſchudžom
na ſemi dýrbis̄ch w pocze ſtwojego woblicža ſwój khlēb jescz.
Schtóž chze próz̄y a džéku wucžefnycz, dýrbjal tſchidla kaž hodler
měcz. Pscheměnjenje njeje pschedzo poſepſchenje. Naiprjedy to a
potom tamne, a potom něſchto druhe a wſchitko a kózde — to je
wſcho do hromady ničžo; schtóž pak na jenym fonju ſedžo woſtanje,
tež ſ wotthknjenemu fónzeji pschińdže. Na jenym blaſku ſywoj
roſtu, na jenym hněſdže wulahnje ptacžt ſtwoje mlode, w jenej
pjezv ſo khlēb pjecze.

Nieczini, taż by pschewożebny sa swoje powołanie był. Kowar, fotryż bo schfręczkow boji, je wobżarowacż; czežfotow je poła kózdeho rjemjeſknistwa, niz jenoż poła wuhnjemjeczerja. Hdych

býchu pýkarjo chýbli sastací pýez, dokelž maju wulku horzotu snyescí, hdy býchu burjo wjazy njechali wórací a krawzy nam žaneje drasty wjazy njeschicí, dokelž mohli so do vorsta kašnycí — do kaškých wobstejnoscíow býchmy to pschischli! To je hlupecí, mój wožebny kniesyko, sprawnego powołania so nichtó hańbowací njetrjeba; njeboj so, so ſebi pschi džete ruzh womasach, je hischcze doſcz móda na ſwécze. Kózde dželo je dobre, jeno so je derje ſastarasach. Tež na schwabliczach je wjèle ſazluzicí.

Czlowiek dyrbí so prázowací na ſwécze. Dokelž ſebi ſam wěſik wuſwolicej njemózeh, dyrbích na ſwojim czolmiku jecz ſ tym wěſikom, kotrež Bóh tebi ſczele. S pilnoſcju a ſczerpliwoſcju tola ſkónczne dozpijesh, ſchtóz bě ſebi wotmyſlil. Bur, kiz njevustanie, ma tola ſkónczne tam dobre žně, hdyž druhim jenož wósty roſtu. Matar wě, so polo na dobo pscheworací nje-móže, ale hdyž je horje a dele pomału pschedžela; zlyk kóz ſ jenym pschejedženjom njemózeh ſwarací. Schtóz so ſwérku prózuje, a bródu po bródze czechne, zyle polo derje pschihotuje. Bóh kózdemu ptaczkej zyrobu dawa, ale jemu ju do hněda njemjeta; wón dawa nam naſch wschédny khléb, ale wón jón nam dawa ſ naſhim dželom.

Njedaj so nihdy ſawjescí, ſ jebanjom ſebi pjenyesy ſazluzicí chýbcej. Na czertowy lód khodzicí je ſtarachne; tam so lóhko wob-kuſiesh a padniesh. Njeforez so ſam do wěczneho ſatamanſtwa, dokelž chzesch ſeñski dobytk měcz; to by runje tak bylo, kiz chýb hdy w ſtudni tepticí, so by so napiež móht. Nicžo njeczin, czohož dyrbiaſ so poſdžischo ſací. Lepje je božy khodzicí, hacž na woſu do hele jecz. Sprawnu ſazluzbu abo žanu, to džerž kruče, pschetož ſ dobytkom ſ jebanſtom ſazluzenym ſy wěczne ſhubjeny.

Hdyž ſu twory dobre, waha poſna a placzina tunja, ludžo pschiňdu; khlamy pak, w kotrejch so jeba, khwalby nimaju. Naj-ważnische njeje, pjenyesy ſazluzicí, ale je ſdjerzecí. Mało wudawów, kiz móſche w brózni, hdyž je jich wjèle, wulku ſkodou načinija. Schtóz chze ſapocjecí lutowací, ſam na ſebi ſapoczní. W krku ſaka wjèle paduchow. Piwowa a paleiżowa ſchkleiža wjèle požrjetej. We wſchech druhich wězach měj prawe wobmjeſowanje. Wuſwol ſebi pschihódnu draſtu, kotrež džerži, ale njemjetaj pjenyesy prjecí na pschu. Najwążnische je, so je draſta czopla — kafka je na poſladanie, je poſdlaſka wěz. Tež hlupej móže ſebi pjenyesy ſazluzicí, ale mudry dyrbí muž byz, so móže je wudawací. Hdyž je czlowiek ſa ſtribjet a žoldk pschetrjeba, nicž ſa naſuto-warñju (ſchparkaſu) wjše njevustanie. Czézke dželo w mlođoſci dawa wuhlad na rjany wotpočink w starých dnjach. Schtóz ſo do pscheczinjenja da, nastupi najkrótschi pucž do khudeje khéze. Pjenyesy maja ſame na ſebi hýzo kſchidla, hdyž jim ty hischcze druhe pschiczinisch, so džiwací njemózeh, ſo ſ khwatkom wuletaſa.

Njebudž naſrabny, pschetož ſchtóz je naſrabny, ſo pschetož khudy czuje, ale tola ſtajnje ſtej ſa tym, so by do předka pschichol; pschetož hdyž ſo czlowiek w ſwécze ſbehnje, to jemu niz jenož ſiwiſenje ſpodobne czini, ale je tež ſa njeho czescí. ſazluz, ſchtóz mózeh, ſlutuj, ſchtóz mózeh, a potom wudawaj, ſchtóz mózeh a ſměch. Njespýtaj ženje na darach ſa Bože kralstwo něſto wul-towací; tajke wulutowane pjenyesy druhe ſejeru. Schtóz Bohu dasch, ſhubjene njeje; to rěka ſwoje pjenyesy na najlepſhu naſuto-warñju dacž. Tajke dawanje je prawe wobſedzenje. To naſ wſchitkach te na pomniku ſtejaze wopomnenja hódne ſkowa wucža: „Schtóz wudach, mějach; ſchtóz naſutowach, ſhubich; ſchtóz ſym dák, to mam.”

Roshlad w naſhim čaſku.

Teſho Majestoscz němiſki khézor je ſo w dobrej ſtrwoſczi ſaſo do Barlina wróćil.

Bruske ministerſtwo je ſaſo doſpołne. Město hrabje ſ Zedlik je ſo statny ſekretár Dr. Bosse ſa ſchulſkeho miniflera poſtajil a město hrabje ſ Caprivi, kotrež je jenož hischcze khézorſtowoy kanzler, niz pak wjazy ministerpräsidenta (t. r. pschedphyda ministerſtwo) wostał, je hrabja ſ Eulenburg, dotalny wſchischli präsidenta Hessen-Naſſauſkeje, ſastupil. Směrowaze pschi tutym ſrudnym a zyle njetrjebawſkim pschemenjenju je to, ſo ſtaj wobaj nowaj miniftraj konſervativnej, kſcheczijanshy ſmyſlenaj mužej, wot kotrejuž dr. Bosse — ſchtóz je dopředkarſkim nowinam cziscze njeſroſymlive, ſa dobrych kſcheczijanow pak ſo ſamo ſnaje — ani pschi wulſich ſwiedženſtſich hoſcziñach, kotrež wſzoz ſaſtojnizy tam a ſem dawací dyrbja, ſjawneje blidoweje modlitwy njesakomdz. Žara njewitane pak bě ſjenoczenymaj konſervativnej a zentrumſkej ſtronje to pschipowſedzenje, kotrež nowy pschedphyda ministerſtwo

ſańdženu póndželu w pruſkim ſejmje woteda, ſo chze ſo ſtatne kniejerſtwo dolscheho wurađowanja ſchulſkeho ſakonja ſdací.

W Parisu, tutym wukhvalenym měſcze wſcheje ſwobody, ſu anarchistojo (t. r. pscheczivnizy wſcheho kniejenja) tak derje měſczezanam kąz wychnoſeji wulke naſtrózenje pschihotowali. Šandženu njedželu rano w 9 hodž. naſta njejabz ſwécze w jenym domje, w kotrejz wſzoki ſaſtojnif býdlesche, zaſložne roſbuchnjenje psches dynamitowu bombu, tak ſo zlyk dom roſpraznu a wſchitzu wobdylerjo ſo czeſſho abo lóžſho ſranichu. To je tež ſaſo ſnamjo, ſo je hlupecí, czertow won honicž psches Beelzebuba, tych czertow wychſchego.

S Laſa. Laſowski knies, baron ſ Löbenstein, je w Laſowski zyrki Bóh temu wjerschnemu kraſny wopor pschinjeſl, kotrež niz jenož nětczischi wobzadu niózne natwarja, ale tež na dalok ſaſ nutrnoſczi pschihodnych narodow ſlužicí budje. Wón da mjenujz ſches molerſkeho miſchtra Tauba ſ Wóſborka wſchitko běle pola wobeju chorow ſ pschihodnymi ſchpruchami wudebicí, dželo wjèle tydženjow, kotrež je knies Tauba ſ pomozu a radu kniesa fararja Krýgarja na woprawdze wubjernie a wustojne waſchnje wuwiedl. Sačiſchej tutych ſ džela ſerbſtch, ſ džela němiſkych ſchpruchow, ſe starozyrkwinſki a liturgiſzny prawymi ſnamienjeniemi wuměſzny wupſchenych je woprawdze wulkotny a my wſchitkym wobzadom a kniesam fararjam, kofiz ſnadž ſkladnoſcž abo wotpohladanje maju, jich Boži dom tež na podobne waſchnje porjeniſciz, pomjenowanego molerſkeho miſchtra jako wězhywustoſtneho a njedroheho muža naležnje poruežam. Raſpomnjenja hódne je tež to, ſo Laſowski wobzada ſady woporniwoſcze ſwojego kniesa patrona wostací nochzysche, ale ſo ſu žony jara rjanu czornu woſtařnu plachtu darile a ſo je mlođoſcž jara woſebny ſwětlón (Kronlechter) zyrki poſhwiecžila a ſo je zlyk wobzada ſama wot ſo hotowoscž wuprajila, ſo chze trochu wobſtarň woltar wobnowowicz dacž. Sa-ſpací Bóh tón knies tajku darniu ſuboſcž ſ jeho ſwiatemu domej!

S Wulſich ſdžarow. Pscheproſcheny psches naſche ratařſke towarzſtwo džerzecſche ſ farar ſenik-klétnjanski ſańdženu njedželu tudy pschednosch ſo wulke wužitnoſczi wježnych poſklađnizow po Raiffeiſenowym ſystemje, a je ſo jemu ſ Bożej pomozu radžilo, tu wjèle psches 100 mužow wucžinazu ſhromadžiſnu tak ſa tu wěz ſa-horicí, ſo jenohložne wobſamknychu, tajku naſutowarñju a wu-požceřenju tudy ſaložicí a jej wſchitzu pschistupicí. To je khwalobne wopokaſmo roſumneho a kſcheczijanskeho ſmyſlenja ſdžarowſkych ratarjow a jich wodžerjow. Sſo ſamo ſnaje, ſo tež Wulko-ſdžarowſke towarzſtwo (runje kiz Laſowski a Klétnjanski) ſo „general-nemu ręczniſtwu wježnych ſjenoczeniſtwow w Neuwiedze“ pschisamknje, ſchtóz te nowoſaložene ſakſke poſklađnizy drje hischcze wſchē cziniſe njeſju. Psches tutu njejednotu pak ſym my pruſzhy ſſerbia ſ ſwojemu wulſemu wobžarowanju nětko nučeni, město ſ naſhimi ſerbſtch ſo ſ naſhimi němiſkimi ſužodami w Hornjej Lužicy ſ provinzialnemu ſwiaſkej ſjenoczicí. (Pschisomnjenje redakſije: Njepschekhwatajce ſo ſ tym, pschetož žana ſakſka poſklađniza ſo hischcze ſ žanemu druhemu, khiba Neuwiedſkemu ręczniſhcžu pschisamkla njeſje.)

Njane ſkóneženje.

Pſched něhdž 1200 lětami kishe w ſendželskej wucženy, po-božny mnich žiwý, kiz jeno ſwoje ſiwiſenje ſ tym wjedžiſche, ſo druhim dobroty czinjeſche, hdyžekuliz mózeh. Wón wjèle knihow wo wérje a nabožinje pižasche a na kónzu ſwojego ſiwiſenja wón ſejenje ſwiateho Jana do ſakſkeje ręce pschelozowasche. Dokelž bě hýzo psches 60 lět starý, ſebi žadasche, ſo by tuto dželo hischcze do ſwojeje ſmijercze ſkóncžil. Ale kiz wón ſ tutym pschelozkom do předka kročecſche, tak tež jeho khoroscz pschiberaſche a jeho rowej pschetož bliže pschinjeſe. ſkóncžne, jako ſ poſklenjem ſtawej pschiňdu, czujecſche, ſo dyrbí jara khwatací. Wón ſwój pschelozk mlođemu czlowieku, ſ imenom Wilbrecht, prjódk prajesche, kiz dyrbjescze ſwědomliwje wſchitko napižací, ſchtóz starý mnich džesche. Džen do ſwojeje ſmijercze dyrbjescze wjèle boſoſzow pscheczepicí a mózeh leđma dychací. Tola wón ſtrosčtny pschi ſwojim džele wosta a ſ ſwojemu pomoznikej džesche: „Spěchuj ſo, ja njewém, ſak doſho budu hischcze wudžerzecí móz a hacž mje mój ſtowicezel hóry njewotwola.“ Blížſhi džen jemu tón mlođy towarzſh praji, ſo je jeno hischcze jedyn ſtaw ſbytku, a ſo jeho wopraſcha, hacž móže jón dopſchelozicí. Mnich jemu wotmolwi: „To czézke njeje: wsmi ſwoje pjeru, ſrěſaj je a piſch khéſje.“ Tak dželaschtaj hromadže hacž ſ wjeczoru, potom Wilbrecht džesche: „Doby mischtrje, jenož jenicki ryncz hyscze je piſací.“ „Dha

piſich khwatajzy", jemu wotmoliwi a pschelozk poſlenjego rynečka da. Taſo bě to napiſał, tón młodzeńz džesche: „Nětko je dokonjane!“ „Taſ je derje“, starý ſnapschecziwi, „ty ſy prawdu rěčaſ; dokonjane je. Wsmi moju hlowu do ſwojeju rukow. Ta ſebi žadam taſ ſedzic̄, ſo móhlo to městno widzic̄, hdež ſy ſo ſtajne modlit, taſ chzu hiſczeje junfrócz ſo wołacz k Bohu ſwojemu njebeſkemu Wótzej.“ Na pleſtrje w ſwojej malej iſtwic̄zy ſedjo wón ſpěwasche: „Czeſez budž Bohu Wótzej a Šynej a ſwiatemu Duchej“, a jako to poſlenje ſłowo ſ jeho rta wuklinc̄za, bu wón do pschitomnoſeſe ſwojego Boha pscheladženy, fotrehož běſche w žiwenju czeſczil a ſ poſlenjeſ mozu kwalit. Njebeſ to rjane ſkonečenje: hac̄ do poſlenjeſ wołomika ſa Boha ſkutkowac̄ a ſ poſlenim ſdychnjenjom hiſcze jeho khwalic̄? Mjeno tuteho muža běſche Veda Venerabilis t. r. poczeſczowanja hóvny. Wón běſche jedyn wot tych najwjetſchich wózow jendželskeje zyrkwe. Wón běſche ſo narodzik w hrabinstwie Durham w Jendželskej wołolo lěta 672 a wumrje w lécze 735. Jeho wopomnjeſe je žive hac̄ do dženſniſheho dnja w jendželskej zyrkwi, a je ſo ſtaſo, taž ſlubjenje ſwiatého piſma praji: „Wopomnjeſe praveho wostanje w žohnowanju.“

—M—

Wſchitkých ſwiaſkow pschelamarjo, Jesu, kiz ſy pschi naž tu!

Tak ſznamo ſy ty, luby cžitarjo, husto ſpěval a pschi tym ſebi na ſwérneho ſenjeſa pomysliſ, kiz cžlowjeka niz jeno ſe ſwiaſkow hrécha a nusy witorhnje, ale kiz je ſo po ſłowie jako pschelamar wſchitkých ſwiaſkow wopofaſal, hdyž wón Petra ſ jaſtwa won wjedžiſe abo jaſtowe durje w Philippi wotewri a te rječazh a ſwiaſki roſlama, w fotrychž Pawoł a Silas jataj ležeschtaj. So pak tež naſch lětſtoſek wo jaſtim ſpodžiwnym ſkutku powjedac̄ wě, to ſznamo je hiſcze temu abo tamnemu njeſnate.

To běſche něhdje w ſydomdžeſac̄zich lětach, jako pobožny evangeliſki miſionar, kiz běſche hido doho ſe žohnowanjom w Konſtantinoplu ſkutkowaſ, tón poſpýt cžinjeſche bibliju do turkowskeje rěče pschelozic̄. To běſche niz jeno cžeſke, ale jara ſtraſhne dželo, dokež fanatismus a ſawic̄z Mohamedanskich kózdy tajki pschelozk kručje ſakaze. —

Tola wón pomož a podpjeru ſa ſwoje dželo namaka w jenym jara wuczenym woſebnym turkowskim cžlowjeku, ſ mjenom Mehemed Effendi, kiz hido ſo wot dleſcheho cžaſha ſam k křeſcijské wuczbje pschelihileſche. Ale runje jeho horze průzowanje na tutym bibliſkim pschelozenu ſlobu jeho njeſcheczelov hac̄ na najbole roſhori. Tola pschelozk bu ſakazany, Mehemed ſam psched ſudniſto ſtajen. Wjeſelosć dobreho ſwědomnja ſo ſ jeho wocžow ſwěczeſche, jako wón psched ſwojimi ſudnikami ſtejeſche. Tola ſakon běſche pschecžiwo njemu, wón bu k ſmijerci ſazudzen.

S wulkim ſahorjenjom němſki a jendželski poſlanc ſa njeho rěčeſchtaj: Zyle ſprawnego a njewinowateho cžlowjeka jeno teho dla wotprawic̄ dac̄, dokež je na biblij ſomhaſ pschelozowac̄, a to w Europeje a w naſchim lětſtoſku? Zyle njeſzna wěz! Tak bu to k ſmijerci wotſudzenje pscheměnjenje do jaſtwa na cžaſ ſiwenjenja a ſazudzeny na kupu Chios dowjedzeny, hdež dyrbjesc̄he wón po woli ſwojich ſudnikow we wložnym podſeinſkim jaſtwe ſwoje ſiwenjenje ſkonečic̄. Dalshe ſarečzowanje tamneju poſlancow wosta bjes wuspěcha a ſchtó dyrbjesc̄he jemu tudý ſadý murjow a ſamkow wumozjenje pschinjeſz? To běſche w ſapocžatku lěta 1881.

W měru teho ſameho lěta bu zyla Europa naſtrožena wot powjesc̄ze wo wulkim ſemjerjenju na mjenowanej kupje Chios. Po tými žałoſnymi gwałtnymi hibanjemi ſemje, fotrež týžazh wobydlenjow ſanicžachu a ſapuscžachu, tež murje teho jaſtwa padzechu, w fotrymž Mehemed Effendi tradasche. Wyle jatých bu pschi tym roſmjeczených a ſranjených, druzh buču wot wojaſow bjes ſmilena ſabici. Wón pak twóchny, wot Božeje ruki ſchitowan, na jenu jendželsku wójnsku lódz, fotraž jeho do Jendželskeje dowjese, a jow wón potom krótki cžaſ po tým k křeſcijské wérje pscheladženy. „Trjebaſh jeno jeho wohladac̄“, jedyn ſwěd̄ ſo nim piſche, „ſo by ſ wjeſelosć jeho wery ſpóſnał, ſo je tudý tón ſenje ſemu duschu woprawdze ſe wſchitkých ſwiaſkow won wuwiedł a do poſneje ſwobody džec̄zi Božich dowjedł“. —M—

Zortniwe wotmoliwjenje ſ miſionſta.

Miſionar powjeda ſ połodniſcheje Afriki: Kąž w zylém ſwěcze, — taſ wuczer tež w naſchich ſchulach hiſczeſho wot małych cžornych ſudžerjazow ſměſhne wotmoliwjenje doſtanje. W katechismuſkowej wuczbje běch małym ſchulerjam historiju wo ſtworjenju ſwěta niz ſ malej prózu do hlowow pschinieſk a ſo jara wjeſzelach, ſo to, ſchtóz bě Boh tón ſenje na kózdy dnu ſtworil, roſdželic̄ mózachu. Duž ſo jeneho ſ małych hólzow woprachach: „Schtoha ſiwoři Boh na ſednym dnu? Mužik njewěnic̄zo, dokež bě hido na wſcho ſpomnjene, ſchtóz bě Boh ſtworil; wón paſ tež wě, ſo wotmoliwicz dyrbji. Na poſledku woła: „ipalitschi“, t. i. twjerda miatka ſ majboſeje muki, wot kaſcow jara ſubowana jedž. — Druhemu ſ małych ſchulerjow džeržach pschi někaſej ſklađnoſeſi ſwój cžaſnik na wuchu. Wón poſlucha ſedžbliwje Duž ſo jeho woprachach, ſchtó jemu powjeda. Nětko bu hiſcze ſedžbliwic̄hi. Skonečnje wotmoliwi: „Njeſem, ſchtó praji; jón njerofymju; wón ręči — jendželszy.“

Schtó ſy ſebi ſ predowanja wobkhowal?

To je praſchenje, na fotrež niz jeno naſche džec̄zi husto wotmoliwicz njemóža, ale tež wjele tajkich niz, fotiž wjazy džec̄zi njeſzu a tola ſu kąž džec̄zi. Alle wulzy ſužo, kiz na tuto praſchenje wotmoliwicz njemóža, ſu pschi tym paſ winowac̄i, paſ njewinowac̄i; ſu winowac̄i, kąž njeſedžbliwe džec̄zi, hdyž predowanju ſ jenym wuchom nuts, ſ druhiſ ſažo won hicež dadža; ſu njewinowac̄i kąž ſuže duschne džec̄zatka, hdyž je predowanje ſa nje, ſchtóz czista woda ſa wołmu; wołma njewobkhowa w ſebi wodu, ſ fotrež ju ploſkaju, ale wona ſo ſ njeſ wucziszeſi. Tola je wobžarowac̄, hdyž nicžo wot predowanja njewobkhowac̄. Sſo ſamo wě, ſo dyrbji dobre predowanje byc̄, po czistym Božim ſłowie, pschetož hdyž njewerjaze predowanje njewobkhowac̄, njeje to žana ſchoda, ale ſvože. Sa tych paſ, kiz ſu ſwuczeni, dobre wérjaze predowanje ſklyſhac̄ a tola je wobkhowac̄ njemóža, chyžchym to poruczeſ, ſchtóz pobožny muž w Chrystuſu ſa ſebje cžinjeſche. Sſlyſhimy jeho hiſcze, kaf po krožnym miſionſkim predowanju w ſwojej iſtiwi wołoko hodož ſebi poſlednju ſchtucžku, fotraž bě w predowanju naſpomnjena, pschetož wotsje ſpěva:

Chzesch-li byc̄ ſeſuža pomozniſ,
Dyrbischi byc̄ ſeſuža wucžobniſ.

„Tak pschetož cžinju“, luby muž džec̄ze; „zyle predowanje njemóžu ſebi nihdy wobkhowac̄; duž pytam ſebi ſ najmjeñſha ſ kózdeho predowanja to abo tamne mózne ſłowęko njeſapomnlivje do pomjatka ſacžiſhac̄.“ Dawno hido wjazy teho njeſpotriebla, pschetož wón je horkach, hdež ſo wſchitko ſame ſacžiſhac̄ ſa wěčnosće.

Ach hdyž jenož jene, jene wobkhowac̄, ſo móžech jo w poſlednjej hodžinzy jaſtotac̄ kąž džec̄zatko, potom je tež hido doſc̄z a na tole jene wſchitke wérjaze predowanja won běža: „Ta frej a prawdoſc̄z Chrystuſa je moja draſta pschistoſna, ſ tej psched Bohom ja wobſtač ſhu, hdyž do njebeſ ſa pocžahnu.“

Qu.

Judica.

Njeſzela	Jan. 17.	1 Kor. 15, 35—58.
Pondžela	Jan. 20, 19—31.	1 Jan. 5, 4—10.
Wutora	Rom. 1, 1—15.	Zona 1 a 2.
Ssrjeda	Rom. 1, 16—25.	Zona 3 a 4.
Schtwórt	Rom. 2, 1—11.	Sjew. Jan. 1, 1—20.
Piatk	Rom. 2, 12—29.	Sjew. Jan. 2, 1—11.
Ssobota	Rom. 3, 1—20.	Sjew. Jan. 2, 12—17.

„Pomhaj Boh“ je wot nětko niz jenož pola knjegow duchownych, ale tež we wſchěch pschedawnych „Sſerb. Mořin“ na wſach a w Budyschinje doſtac̄. Na ſchtwórc̄ lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžiſla ſo po 4 np. pschedawaju.